

3. ΕΘΝΙΚΑ ΚΙΝΗΜΑΤΑ ΣΤΗ ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

- ❖ Ο όρος *Βαλκάνια* έφτασε (από οροσειρά του Αίμου) να σημαίνει περιοχή αστάθειας και συγκρούσεων, ενώ οι λαοί της θεωρείται ότι ρέπουν προς εξάρσεις εθνοφυλετικού χαρακτήρα και ότι είναι διαφορετικοί από τους λαούς της υπόλοιπης Ευρώπης.

➤ Σέρβοι:

- Αρχικά ανέπτυξαν με την *Αυτοκρατορία των Αψβούργων* δεσμούς που στήριξαν τον φωτισμό τους και την αναγέννηση του έθνους τους.
- Στη συνέχεια όμως οι σχέσεις έγιναν ανταγωνιστικές, καθώς οι Σέρβοι στράφηκαν εναντίον της Αυστρίας με στόχο την απελευθέρωση των Νοτιοσλάβων υπηκόων των Αψβούργων.
- Οι ξένοι κυρίαρχοι της Σερβίας, οι *Οθωμανοί Τούρκοι*, ήταν βέβαιοι οι βασικοί εθνικοί αντίπαλοι.
- Συνθήκη του Βερολίνου (1878): οι Σέρβοι απέκτησαν την ανεξαρτησία τους, οι εθνικές επιδιώξεις και διεκδικήσεις τους στρέφονταν κατά των Οθωμανών Τούρκων.

➤ Βούλγαροι:

- Ανέπτυξαν το εθνικό τους κίνημα με σχετική καθυστέρηση. Με την υποστήριξη των Πανσλαβιστών της Ρωσίας οι Βούλγαροι εξασφάλισαν την αναγνώριση από τον Οθωμανό σουλτάνο, το 1870, χωριστής εθνικής Εκκλησίας από το Οικουμενικό Πατριαρχείο, της *Εξαρχίας*, ήλθαν σε ρήξη τόσο με το Πατριαρχείο, όσο και με τους Έλληνες.
- Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου (1878): την επέβαλαν οι Ρώσοι στους Τούρκους και με αυτήν οι Βούλγαροι εξασφάλισαν προς στιγμήν τη *Μεγάλη Βουλγαρία*** που οραματίζονταν και που περιλάμβανε, εκτός της σημερινής Βουλγαρίας, ολόκληρη την ελληνική Μακεδονία και την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και τη Δυτική και Ανατολική Θράκη.
- Ανταγωνισμός των Βουλγάρων με τους Έλληνες $\Rightarrow$ *Μακεδονικός Αγώνας* (1904-1908): σκληρός πόλεμος ανταρτών Ελλήνων και Βουλγάρων, καθώς και εναντίον των Τούρκων. (Παύλος Μελάς – καπετάν Κώτας).

*Ο πανσλαβισμός είναι πνευματικό, πολιτικό και πολιτιστικό δόγμα που αναπτύχθηκε τον 19ο αλλά και στις αρχές του 20ού αιώνα και αποσκοπούσε στην πολιτική συνένωση των σλαβικών λαών σε ενιαίο Ομοσπονδιακό κράτος, υπό ρωσικό έλεγχο.

** Όραμα Μεγάλης Βουλγαρίας: οι Βούλγαροι διεκδικούσαν εδάφη, τα οποία οι γείτονές τους διεκδικούσαν ήδη ως πατρογονική κληρονομιά. Βλ. παρ. 2, σ. 65 σχ. βιβλίου.

- **Μολδαβοί - Βλάχοι, οι εν συνεχεία Ρουμάνοι:** ανέπτυξαν εθνικό κίνημα κατά των κυρίαρχων Οθωμανών Τούρκων.
 - Ο Κριμαϊκός πόλεμος και η Συνθήκη των Παρισίων το 1856: εξασφάλισαν στους Ρουμάνους, με την υποστήριξη της Γαλλίας, την ανάδειξή τους στο διεθνές προσκήνιο και την *ένωση των δύο Ηγεμονιών σε ενιαίο κράτος, το 1861, με την ονομασία Ρουμανία, το οποίο απέκτησε την ανεξαρτησία του το 1878.*
- **Αλβανοί:** Ανέπτυξαν και αυτοί εθνικό κίνημα, αναζητώντας τις καταβολές τους στους αρχαίους Ιλλυριούς, υπό την πνευματική στήριξη των λογίων τους που σπούδαζαν στα Παν/μια της Ιταλίας.
- **Οθωμανοί Τούρκοι:** Δημιούργησαν εθνικό κίνημα ως αντίδραση στις επεμβάσεις των Μ. Δυνάμεων και στο καθεστώς του σουλτάνου.
 - *Νεοτουρκικό Κίνημα (1908) :* ευαγγελιζόταν ισονομία, ισοπολιτεία και ευρύτατο μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα και *είχε ως στόχο τον εκτουρκισμό της αυτοκρατορίας.* Κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους και κατά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο το Νεοτουρκικό Κίνημα *πήρε τη μορφή της εθνοκάθαρσης της αυτοκρατορίας με την εκδίωξη των χριστιανών της χώρας.*